

การรับรู้ความตายในผู้สูงอายุ กรณีศึกษาผู้สูงอายุ อำเภอทับคล้อ จังหวัดพิจิตร เป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพแบบกรณีศึกษามีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการรับรู้ความตายในผู้สูงอายุ ซึ่งรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มผู้สูงอายุ 3 กลุ่ม คือผู้สูงอายุตอนต้น ผู้สูงอายุตอนกลาง และผู้สูงอายุตอนปลาย มีการคัดเลือกข้อมูลแบบเฉพาะเจาะจง จำนวน 8 ราย เหตุที่เลือกทำการศึกษาในกลุ่มผู้สูงอายุเหล่านี้เนื่องจาก จะเป็นกลุ่มที่เข้าใจถึงความตายมากขึ้นทุกขณะจึงสะท้อนการรับรู้ความตายได้เด่นชัดเป็นรูปธรรมที่สุด ทำการรวบรวมข้อมูลตั้งแต่เดือน ธันวาคม 2550 ถึงเดือน กุมภาพันธ์ 2551 โดยวิธีการสังเกตแบบมีส่วนร่วมร่วมกับการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก วิเคราะห์ข้อมูลด้วยวิธีวิเคราะห์เชิงเนื้อหา

การศึกษานี้มุ่งเจาะลึกถึงการรับรู้ความตาย มิติของความตายที่มาจากหลายๆ ส่วนทั้ง ปัจจัยส่วนบุคคลได้แก่ เพศ อายุ การศึกษา และสถานะทางเศรษฐกิจ ปัจจัยทางสังคม วัฒนธรรม ได้แก่ ความเชื่อ ค่านิยม ข้อมูลด้านการดูแลสุขภาพมิติทางกาย มิติทางจิต มิติทางสังคม มิติทางจิตวิญญาณ ข้อมูลเกี่ยวกับ ความเชื่อ ประสบการณ์ชีวิต วัฒนธรรม วุฒิกวาระ สติปัญญา ศาสนา และอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง เช่น ความมั่นคงในชีวิต ความพึงพอใจในชีวิต บทบาททางสังคม การบรรลุเป้าหมายของชีวิต และประสบการณ์เกี่ยวกับความตาย

ผลการศึกษาพบว่าผู้สูงอายุรับรู้ความตายโดยยอมรับว่าคนเราเกิดมาต้องตายทุกคนและมองว่าการเกิดแก่เจ็บตายเป็นเรื่องธรรมดาของชีวิต ทำให้ยอมรับและไม่กลัวตาย จึงมีการเตรียมพร้อมตนเองเพื่อให้เผชิญความตายอย่างสงบ จึงมีความต้องการตายดี ตายไม่เจ็บปวด ตายไม่ทรมาน ตายท่ามกลางคนที่ตนเองรัก ตายในสถานที่ที่ตนเองเลือกไว้และเนื่องจากกลุ่มตัวอย่างผู้ให้ข้อมูลนับถือศาสนาพุทธ จึงมีความเชื่อเรื่องกฎแห่งกรรมและเชื่อในเรื่องของเวรกรรม จึงทำให้ตั้งหน้าทำความดีต่อไปในวาระสุดท้ายของชีวิตดังต่อไปนี้คือ การอยู่อย่างสันโดษ การพออยู่พอกิน การทำความดี การทำงานเพื่อลดความเห็นแก่ตัว การสร้างและสานสัมพันธ์ภาพที่ดีกับผู้อื่น การฝึกรักษาใจให้ผ่องใสและคิดแง่บวกเป็นประจำ การฝึกอยู่กับความไม่ชอบใจ การฝึกให้อภัยและปล่อยวางความโกรธ การฝึกปล่อยวางความดี การฝึกปล่อยวางความชั่ว การฝึกอยู่กับความเจ็บป่วย การจัดการธุระที่ค้างค้างเขียนพินัยกรรมชีวิตและการเจริญสติ ภาวนา สวดมนต์ขอพรจากสิ่งศักดิ์สิทธิ์ตามความเชื่อของตน การคลายความทุกข์ใจทำได้หลายรูปแบบ แบ่งเป็นการก้าวพ้นความกลัว การเยียวยาความโกรธ การบรรเทาความรู้สึกผิด การจัดการเรื่องค้างคาใจ การคลายความเป็นห่วง

The perception of death among the elderly: a case study concerned to the elderly in Tub Klor District, Phichit Province, is named a qualitative research as a case study collected information from three elderly groups: the beginning, the middle, and the end of the elderly.

This research is deeply emphasized in death perception, dimension of death from different parts, both personal factors; sex, age, education, and economic status, and cultural social factors; belief, values, health care information in body, mind, social, and soul, information about belief, life experience, culture, maturity, intelligence, religion, and others, for examples; life stability, life satisfaction, social roles, life achievement, and death experience. The reason for doing a research among the elderly is they get close to dead more and more all the time, so they can reflect their perception of death clearly as the most concrete.

The result is found that the elderly are perceptive about death. They realize that everyone who is born has to die, and they realize that being born, old, sick, and dead are common in their lives, so they accept this truth and they aren't afraid of death, they prepare their own mind to face death calmly. Therefore, they want to pass away in a good situation, without painful and torture, among the ones whom they love, or in the place that they chose. The samples used in this research are Buddhists, so they believe in law of cause and death as well as fate. That is their reasons for keeping doing well until their doom of life

Life training for passing away before death can be divided into; solitary living, sufficient living, doing good, working to let the selfishness down, making and uniting good relation with others, practicing to think positively, to be with displeasure, to forgive, to relieve from anger, goodness, and badness, to be with sickness, to manage their own business, to write testament, and to develop their consciousness, and praying for blessing from holy things in which they believe. Being relieved from distress can be done in various ways: being free from scare, being curable from anger, being relieved from guilty, managing with the things that remain in heart, and relaxing.